

SPREHOD PO JUGOSLOVANSKIH
IN TUJIH REVIJAH

V dvojni številki beograjske Književnosti so objavljena poročila in pisma Miloša Crnjanskega iz Nemčije, ko je bil v največjem razmahu nacizma tam ataše za kulturo in propagando. Daljši komentar k pismom je prispeval Milan Ristiović. Taras Kermauner v prevodu Milana Džordževića objavlja prvi, uvodni del *Dialoga o razločevanju*. Jovan Hristić poroča v prispevku z naslovom *Štiri resne in dve dijaški premieri* tudi o predstavi tragikomedije Alenke Goljevščkove *Pod Prešernovo glavo*, ki jo je v prevodu Marije Mitrovičeve izvedel beograjski Atelje 212. Med drugim je zapisal: »V odmoru so me znanci, ki imajo otroke, prepričali, da so nesmisli našega usmerjenega izobraževanja še strašnejši od tistih v prvem dejanju drame Alenke Goljevščkove. Toda po odmoru je postala drama o šolstvu, ki se mora pokoravati prismojenim idejam sisovskih in drugih funkcionarjev, tudi drama o tem, kako je lahko svoboda nekaj skrajno dvosmiselnega, kadar začenjajo razglašene pravice uporabljati tako, kakor niso predvideli tisti, ki so prepričani, da jih je sam Heglov »svetovni duh« zaprosil, naj mu pomagajo pri uresničevanju še ene svoje razvojne stopnje. Milenko Maričić je režiral dramo Alenke Goljevščkove kot dokument o nekem stanju in se, kolikor je mogel, trudil, da bi prikrikl njene preveč očitne praznine. Po pravici je ublažil jarké nacionalne značilnosti posameznih likov, kakršne bi reakcije občinstva odvedle na povsem predvidljivo stran, in je hotel, da bi bila njegova predstava predvsem razpoznavna podoba. V tem mu je uspelo, le scenografija Juraja Fabria je ustvarjala čisto zgrešen okvir za to podobo: odvedla nas je v neko bedno podeželsko šolo, ne pa na elitno gimnazijo. Igralska stvaritev predstave je bila fanatična in paranoična Marija Bertoncelej, ki jo je zaigrala Jelisaveta Sablić«, piše med drugim Jovan Hristić v beograjski Književnosti.

Pavao Pavličić v članku o manirizmu in resničnosti v 2. številki zagrebškega časopisa *Umjetnost* riječi na podlagi zglede razmišlja, kako se v literarnem besedilu pojavlja eno osrednjih vprašanj manirizma, namreč razmerje med literaturo in resničnostjo. Gvozden Eror je poskrbel za predstavitvi dveh knjig. Z naslovom *Apologija slovtvenozgodovinskega raziskovanja* piše o knjigi Zdenka Lešića *Književnost in njena zgodovina*; objavlja še prikaz švicarske izdaje mednarodnega besednjaka literarnih terminov in, kakor pravi že v naslovu, je to po njegovem besednjak nejasnosti. Sanda Glavaš pa v prispevku z naslovom *Misel in stih* obravnava knjigo Vujadina Jokića *Filozofija in poezija*.

Iz Splita je prispela dvojna številka časopisa *Mogućnosti* (3–4). Darko Novaković je v njem prispeval razpravo *Generični kontekst Maruličeve Institucije*; obravnava znamenito Maruličevo delo *Nauk o dobrem in blaženem življenju po zgledih svetnikov*. O Marku Maruliću in izročilu piše Josip Bratulić. Pavao Pavličić pa razlaga, kaj je Marko Marulić v razmerju do Petra Zoranića in kaj do Petra Hektorovića.

Tretja številka beograjske Književne kritike objavlja več prispevkov v spomin črnogorskemu literarnemu teoretiku Vujadinu Jokiću, ki je bil tudi med ustanovitelji tega časopisa. Matija Bečković objavlja pesnitev z naslovom *Kaža o Čmini*, sledi pa več sestavkov, ki to njegovo delo komentirajo. Zoran Hamović je napisal članek o logiki vrednotenja ob esejistični zbirki Mirka Kovača z naslovom

Evropska gniloba. Ob isti knjigi se Mladen Šukalo sprašuje, mar ni vse proti kritiki.

V dvojni številki novosadskega časopisa *Nový život* (5–6) je objavljen prispevek Milana Krajčovića o vojvodinskih Slovakah v revolucionarnih letih 1848 in 1849. Miroslav Dudok piše o znotrajbesedilnem okviru v teoriji teksta. Viera Benková priobčuje *Povest o Mrvovem izginotju*.

V dvojni številki niškega časopisa *Gradina* se v prevodu Miljenke Vitezovićeve pojavljata tudi prispevka naših strokovnjakov. Matjaž Potrč piše o neposrednih relacijah in pri tem navaja nekaj tez v podkrepitev prepričanja, da je treba pri pojasnjevanju jezika in misli upoštevati posredno relacijo. Andrej Ule pa piše o iteriranih prepričanjih, pri čemer omenja posebne oblike iteracije pri tako imenovanih »intencionalnih« izrazih, izrekih, podmenah, namerah, željah in prepričanjih, kadar se nanašajo drug na drugega. O poeziji Miodraga Pavlovića piše pesnik Ljubomir Simović.

V četrti številki skopske *Sovremenosti* zasledimo v razdelku *Likovni prostori* dva prispevka Andreja Medveda. Naš poznavalec likovne umetnosti, pesnik in prevajalec piše o poetiki jugoslovanskih udeležencev na 42. Beneškem bienalu ter o Beneškem bienalu transavantgardnega in hipermanirističnega slikarstva in postmodernizmu. Nebojša Vilić je napisal sestavek *Pro et contra ob jugoslovanskem izboru za 42. Beneški bienale*. O delu vodilnega makedonskega poznavalca likovne umetnosti Borisa Petkovskega piše Paskal Gilevski.

V 6. številki vzhodnoberlinskega časopisa *Neue Deutsche Literatur* objavlja Inge von Wangenheim prvo poglavje svojega potopisa z naslovom *Zlati stolp ob modri uri*, ki popisuje doživetja v Franciji in bo prihodnje leto izšel v knjigi. *Love Short Story No. 3* je naslov zgodbi Wolfganga Króberja, ki izide v njegovi knjigi *Ljubezenske in druge kriminalne zgodbe*. Heinz Kamnitzer objavlja svoje predavanje, ki ga je imel na letošnji generalni skupščini vzhodnonemških centrov PEN.